

Pe mijlocul Străzii Măcelari, silueta arăta ca o gheară uscată. Maiorca alerga bălângănindu-și brațele, iar cozile i se ridicaseră în gerul iernii, eliberate de sub șalul care atârna de două palme în urma ei.

Tranca o recunoscuse de la distanță și rămase înțepenită lângă căldarea cu fierturi. Prin aburii risipiți de ger, Maiorca părea trecută recent printr-un dezastru. În secundele care urmau, îl și văzu pe cărămidar alergând cu un par la subțioară, însoțit de frații lui și de frații ei, apoi pe Doicescu trimițând vorbă la Spătărie, iar în cele din urmă i se înfățișară trei nenorociri una după alta: Maiorca bătută, umflată de un nenorocit, cu un copil de mână, unul urât, cu ochii-felinare și trei rânduri de guși.

Când fata deschise poarta, Tranca era deja convinsă că fusese viol, așa că nu mai întrebă ce se întâmplase, ci direct cine era scârba. Cuvintele răsunară peste toată curtea, făcând-o pe Maiorca să tresară, mai ales pentru că maică-sa vorbise în țigănește, ceea ce nu se întâmpla decât la foarte bine sau la foarte rău.

Tranca părea bătută în cuie, lângă ceaunul din care abia dacă mai răzbăteau câțiva aburi. Aștepta ca Maiorca să ajungă lângă ea, ceea ce se și întâmplă destul de repede, aruncând cu vocea ei răgușită o întrebare care îi luă Trancăi toate fricile:

— Despre cine vorbești?

Maiorca minți că făcuse un comision, iar Tranca înțelese imediat despre ce era vorba.

— Cum îl cheamă?

Fata se arătă ofensată.

— Pe cine? zise ea, ridicând o privire luată special pentru maică-sa.

La corcodușii măcelarilor se mișca uriașa ciupercă a unui ișlic aproape boieresc, iar Tranca o lăsă dintr-odată mai moale.

— Du-te să arunci lăturile astea!

Curtea era pustie ca în zi de Crăciun, iar în mijlocul ei, Tranca arăta ca o floare de hârtie.

9

Dascălul Arghir părea ofilit. Alergase într-un suflet până la fabrică, încât chiar și acum își simțea nările lovite de țurțuri subțiri. Ușa depozitului era deschisă de perete, iar încăperea pustie. Lăzile risipite pe podea lăsau să scape mirosul de pânză vopsită și de cimbru ținut în apă de var, iar pe alocuri, podelele erau ude, trădând mișcarea recentă a unor tălpi. Pe fereastră se vedea cerul alb, fără nuanțe.

Fie că fata nu venise, fie că o surprinsese cineva.

În ambele cazuri era la fel de rău. La ieșirea din Măcelari zări lângă trunchiul unui copac un ișlic. Bărbatul semăna cu Leun, mai ales după cum își tot dădea capul pe spate, dar era imposibil ca Leun croitorul, iubitor de saricuri, să aibă un ișlic uriaș!

Adâncit în silueta de lângă copac, neglija cu totul propriul drum, așa că întâlnirea cu Tilu îl făcu praf. Tresări zguduit, nu atât de cuvinte, cât de faptul că băiatul era incredibil de aproape. Îi simți răsuflarea, apoi îl loviră apele întunecate ale ochilor lui mari și se liniști abia când Tilu repetă întrebarea. Nu putea să-i spună de unde vine. Un moment de tăcere mări distanța dintre ei. Apoi Tilu îl întrebă direct dacă avusese întâlnire cu o femeie. Cuvântul vibră puternic, cuprinzând în zbârnâiala lui toată strada, de la copacul sub care se mișca ișlicul de fum până în gardul curții Doicescu. Pe poarta din spate ieșea Tranca. Arghir evită întrebarea lui Tilu, continuând să privească spre casa Doicescu.

— Unde crezi că se duce Tranca la ora asta?

Tilu aruncă un ochi expert spre silueta bondoacă, apoi spre traista atârnată de umăr, iar în cele din urmă își întoarse ochii lui prădători spre dascăl, răspunzând cu voce egală și caldă.

— În Bozărie. Se duce sigur în Bozărie. Cu cine ziceai că te-ai întâlnit? Doar n-ai de gând să mă tratezi ca pe băiatul care îți aduce cafeaua!

Îi părea rău. Reproșul lui Tilu era îndreptățit. Totuși, nu putea să-i povestească. Nu despre Zoica. Deși nici nu era ceva de povestit.

— Am fost la fabrică, recunosc eu, vroiam să mă văd cu cineva, dar n-a venit. Mulțumit?

— Cu cine?

Insistența lui Tilu îl contrarie pentru o secundă, apoi simți în nas mirosurile orașului. Pe străzi răbufnea parfumul sarmalelor și se ridicau în valuri aburii cârnaților prăjiți în untură. De sub ușile groase răzbătea iuțeala ienibaharului și a țuicii în care fusese fiert, alături de bucățele de candel și coji de naramze. Din bucătării venea aroma cărnii tocate, prefăcută în chiftele și stropită cu oțet dulce de trandafiri. În special cuptoarele cu dropii umplute își trimiseseră fierbințeala pe străzi, încât nu era om care să nu vadă cu mintea carnea mărunțită, în care se amestecaseră migdalele, coconarii, izma creată și mai ales zahărul, care era nelipsit din orice mâncare.

Arghir fu cuprins de veselia petrecerii. Merita să bea un pahar. Doar era seara Crăciunului.

Cei doi bărbați coborâră spre Lipscani. Peste București se ridica o lună de sticlă, iar din casele încălzite cu stejari se auzeau din când în când glasurile lăutarilor și clinchetul de clavire.

— Este vorba despre o femeie! repetă din nou Tilu, iar de data asta cuvintele lui zburară pe străzi, ca niște fluturași de zăpadă.

10

Tranca îi văzu pe cei doi prieteni intrând în ospătărie și se făcu una cu porțile lui Mantu, bijutierul. Printre săniile care lăsau urme de șină, țiganca mări pasul, strângând cu o mână traista ei verde, în care își ținea toate comorile.

Atinia o aștepta aproape de Puțul cu Zale. Trăsura îmbrăcată în pânză de Brașov stacojie era pusă pe două rânduri

de șine. Tranca se apropie de fereastră și bătu cu două degete, ieșite dintr-o mănușă scorțoasă, ca un pisoi mort.

Ușa se deschise, iar țiganca urcă, apucând cu hotărâre rama ușii.

Atinia rezema colțul opus, ca s-o vadă mai bine. În catifeaua trăsorii era impregnat un miros de scorțișoară și crin, parfum făcut de Tilu Băjescu, pe care îl cumpăra și Doiceasca.

Tranca scotoci în traistă și scoase sticluța, pe care se vedea încă eticheta. Fusese cumpărată cu oțet de trandafiri, dar acum era pe jumătate plină cu un lichid incolor.

— E rădăcină dă zârnă, lămuri ea, adormită în rachiu și amestecată cu alte alea, de numai eu știu și cu maica mea.

— Și cât durează? întrebă Atinia.

Țiganca simți o mică neîncredere, care trebuia alungată.

— Imediat, cucoana mare! Cum a luat hapul, cum începe să spună!

Un minut întreg, Tranca proslăvi efectele elixirului care făcea dreptate. Nimeni nu fusese care să-l ia și să nu spună câte păcate are pe suflet. Cum îl bei, cum te apucă boala dreptății. Apoi îl aminti pe Manciu, care recunoscuse c-a omorât un om.

— Eu i-am dat licoarea asta s-o beie!

În lumina mică, Tranca avea niște ochi de jder.

— Și dacă a luat ceva, a pus mâna, se interesă Atinia, mai spune el cum a fost ori e doar lovit de părere de rău?

— Dacă a luat ceva de la dumneata, îți spune imediat și ți-l și dă îndărăt!

Atinia îi întinse un taler. Era o monedă curată, care dispăru imediat în fustele Trancăi.

— Nu-mi dai și ceva de pomană?... se milogi ea, schimbând vocea, iar Băneasa îi mai dădu câțiva zloți și-i făcu semn să coboare.

Lui Leun i se păru că e sfârșitul, cu toate că nefericirea lui abia începea. Dacă până atunci Maiorca nu era decât o companie plăcută, spre care alerga ca un tăun zăpăcit de

fum, abia după ce o văzuse fugind înțelese cât se legase de ea. Mai întâi o învinovăți pe fata bijutierului. Apoi, inima, încordată la maxim, i se făcu cioburi: numai el era vinovat. Se târî pe lângă garduri, imaginându-și cum ar fi fost dacă nu stătea s-o asculte pe Zoica. Se imaginea ieșind în fața depozitului, întorcându-i spatele cu dispreț. Se văzu alergând în urma Maiorcăi. Strânse gâtul acelei fete care vorbea fără șir. O călcă în picioare. În cele din urmă îi veni ideea s-o lege fedeleș, inclusiv peste gură, și s-o ascundă în lăzile cu basmale. Înainta prin oraș ca un morman de haine din care nu se vedea decât nasul. Căciuloiul îi alunecase până la ochi, iar giubeaua scotea o sâsâială de șarpe, din cauza nasturilor de tablă pe care și-i cususe pe tiv.

Totuși, cu trecerea timpului, tristețea începu să se risipească, iar din acea zi, a primei lui despărțiri, nu rămase decât povestea Zoicăi. De câte ori trecea pe lângă Bozărie, își amintea că acolo dispăruse valetul care lăsase în urmă un nume de neuitat. Niciodată nu-i trecuse prin gând să treacă râul și să se strecoare printre tufele împuțite de boz. Până în ziua întâlnirii din brutărie, când viața i se schimbă.

Dar până atunci trecuse prin multe, între care Crăciunul, primul lui Crăciun bucureștean, nu era decât o mărgică de sticlă.

Leun trecu pe lângă butca Atiniei fără s-o vadă, rătăci pe câteva străzi, iar în cele din urmă privi cu tristețe spre ferestrele casei Brăiloiu din care răzbătea fericirea.

12

În acea seară de iarnă, prin Balcani băntuia un vânt aducător de schimbări. La Stambul, Selim primise veste că împăratul austrieilor voia pace. În seara cuprinsă de ger, Mavrocordat adusese în fața sultanului cea mai ciudată ființă din Europa, nu atât ca înfățișare, cât pentru felul în care vorbea, amestecând cuvinte din toate limbile. Acesta era Riga din Veleștin, pe numele lui cunoscut în Imperiu, dar care de cum trecea granițele putea să devină oricine, fiind cel

mai vestit hoț de nume. Versatilitatea lui era atât de mare, încât ar fi putut să ia chiar și numele sultanului, fără ca acesta să-și mai aducă vreodată aminte cum îl chema.

Riga din Veleștin venea din Franța cu un teanc de hârtii instigatoare și cu trei nume lungi și cremoase, pe care nimeni în afară de el nu era în stare să le pronunțe. Dar tot în capul acestui Riga se afla și scrisoarea lui Leopold al II-lea, scrisă de mâna sa imperială, sigilată, trecută în mâna secretarului, desfăcută de aceasta, citită printr-o pereche de ochelari vienezi, memorată din prudență, dar mai ales din dragoste pentru Leopold, recitată în urechea unui corsican, cu o zi înainte ca acesta să pornească spre București, unde ar fi trebuit s-o reproducă întocmai, cuvânt cu cuvânt, în fața lui Hastatov. Însă planurile sunt niște aripi de frișcă. Promit mult și atât. Corsicanul făcu dizenterie și, speriat că n-o să ajungă la destinație, îi trecu mesajul lui Riga din Veleștin, devenit prietenul său în urmă cu cinci ore. Iar cinci ore înseamnă destul, pe drumul de la Viena la București. Riga memoră mesajul și-și schimbă planurile și numele. Mai întâi o luă spre Giurgiu, ca Pierre d'Artand. Iar pe la jumătatea drumului deveni Ioanis Milikopu. Schimbă direcția, călătorind sub acest nume până în cartierul Terapia, unde toată lumea îl cunoștea sub numele său real.

Cel mai bun cumpărător al său era Alexandru Mavrocordat, cancelar al sultanului, grec, uns cu parfumurile secrete ale diplomației. Prin urmare, Riga din Veleștin avu ocazia să recite în fața marelui Selim cuvintele noului împărat, care promitea să încheie un armistițiu cu Poarta.

Selim îl ascultă pe Riga, cântărind câte cuvinte erau adăugate din mintea acestui hoț. Mai multe clipe nu spuse nimic, nu făcu niciun semn, ca să poată savura cât mai bine fața șmecheră a mesagerului.

Abia după ce rumegă mesajul, care îi era destinat contelui Hastatov, Selim hotărî că nu mai avea rost să trimită armata spre București, ai cărui locuitori puteau să mai stea sub ocupație câteva luni, fără pierderi pentru Imperiu. Iar Mavrocordat înțelese că și lista lui de servicii se modifica. Anul viitor se puteau scoate bani frumoși din Valahia.